

Základní škola Horní Kruty, okres Kolín
Horní Kruty 29
281 46
www.zshornikruty.cz

Minimální preventivní program **pro školní rok 2023/2024**

1. Úvod – vytýčení rizikových projevů v chování žáků

Primární prevence rizikového chování žáků se zaměřuje na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k těmto projevům:

- šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií
- agrese, vandalismus a jiné formy násilného chování
- záškoláctví, krádeže
- závislostní chování, užívání všech návykových látek - kouření, alkoholismus, drogové závislosti, gambling, netolismus apod.
- psychická krize (duševní onemocnění žáka)
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů - xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus, působení sekt aj. - spektrum poruch příjmu potravy, sebepoškozování, sebevražedné sklony
- problémy spojené se syndromem CAN
- sexuální rizikové chování

Východiskem jsou metodické dokumenty MŠMT (doporučení a pokyny) [zde](#) a ČŠI - Přístupy k náročnému chování dětí a žáků ve školách a možnosti jeho řešení [zde](#).

2. Charakteristika školy

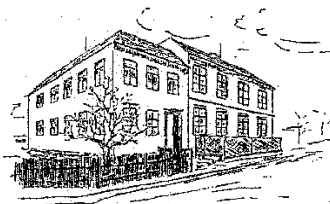
ZŠ Horní Kruty je trojtřídní škola pro žáky pěti ročníků prvního stupně základní školy. Všichni žáci jsou vzděláváni podle Školního vzdělávací programu pro základní vzdělávání. Ve školním roce 2023/2024 navštěvuje školu 43 žáků.

3. Analýza současného stavu ve škole

Po zkušenostech v loňském školním roce, kdy jsme řešili ve spojeném 4. a 5. ročníku závažné problémy se vzájemným chováním žáků (šikana - stupňované dlouhodobé ubližování, kyberšikana, záškoláctví, sebevražedné sklony), jsme kontaktovali Centrum primární prevence organizace Semiramis z.ú. Je naplánováno minimálně jedno setkání s odborníky primární prevence, dále podle vývoje situace ve třídě. Mírné kázeňské přestupky v této i jiných třídách objasňuje a řešíme formou domluvy. Na třídních schůzkách o všech oblastech rizikového chování u dětí pravidelně a otevřeně hovoříme s rodiči. V případě potřeby situaci řešíme osobními konzultacemi s rodiči.

4. Cíl minimálního preventivního programu

Cílem primární prevence je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a psychosociálních dovedností

Základní škola Horní Kruty, okres Kolín

Horní Kruty 29

281 46

www.zshornikruty.cz

a zvládání zátěžových situací. Cílem výchovně vzdělávacího působení v oblasti prevence sociálně patologických jevů je odpovědnost žáků za své vlastní chování a způsob života, přiměřený jejich věku. Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddelitelnou součástí výuky a života školy, tj. realizovat dlouhodobý, komplexní program primární prevence zvyšující odolnost dětí vůči rizikovému chování, který bude vlídným, nenásilným a zábavným způsobem působit na žáky v době vyučování i mimo něj tak, aby se děti naučily co nejlépe se orientovat v okolním světě, naplňovat svůj volný čas hodnotným způsobem podle vlastního výběru a zájmu. Při jeho naplňování se snažíme, aby každodenní život školy poskytoval žákům příjemné a bezpečné školní klima, potřebné informace přiměřené jejich věku, vedl je k osvojení si pozitivního sociálního chování a kompetencí zdravého životního stylu. Důraz je položen na informovanost žáků v hodinách prvouky, přírodovědy a dalších vyučovacích předmětech. Dále nabízíme volnočasové aktivity a programy, kde se mohou uplatnit všechny děti.

5. Garant programu a spolupracovníci

Garantem programu je ředitelka školy (současně výchovná poradkyně). Za koordinaci preventivních aktivit na škole odpovídá školní metodik prevence jmenovaný ředitelkou školy. V rámci své činnosti připravuje Minimální preventivní program a jeho realizaci na škole. O programu jsou informováni všichni pedagogové, rodiče (při třídních schůzkách) a žáci. Školní metodik prevence spolupracuje s třídními učiteli a ostatními pedagogy, s rodiči žáků, školskou radou a podle potřeby s PPP a dalšími odborníky, institucemi a organizacemi.

6. Vzdělávání pedagogů

Pedagogové se účastní aktivit zaměřených na primární prevenci rizikového chování. Škola jim poskytne v rámci DVPP nabídku programů, seminářů a školení zabývajících se touto tematikou.

7. Obsah a metody prevence, hlavní zásady a konkretizace úkolů

Klima a prostředí školy

V souladu se základní filozofií školy nabízet přívětivé a bezpečné prostředí venkovské malotřídní školy s přátelskou atmosférou, založenou na vzájemné úctě, důvěře a pocitu sounáležitosti. Vytvářet podmínky pro individuální přístup a osobnostní rozvoj žáků – citlivé vedení k rozvoji individuálního talentu, tvořivosti a samostatnosti, formování morálních hodnot a etických principů. Podporovat přirozený kontakt, vzájemnou spolupráci a pomoc mezi dětmi různého věku nejen při činnosti školní družiny, ale i při výuce ve třídách se spojenými ročníky. V rámci prevence rizikového chování se zaměřit především na problematiku prevence šikany, kyberšikany, záškoláctví, sebevražedné sklony. Za aktivního přispění žáků zlepšovat kvalitu a estetický vzhled prostředí školy – zapojit žáky do vnitřní i vnější výzdoby budovy školy, vést k pořádku a hygieně. Zlepšovat vnější prostředí školy a jeho využití nejen pro činnost školy a školní družiny, ale v rámci péče o tělesnou a duševní hygienu dětí využívat v co největší míře přírodu v okolí školy také k výuce, k projektům a rovněž k mimoškolní činnosti (kroužky, sportovní utkání, turnaje a jiné akce). Organizace Semiramis je zajištěna na první 4 hodinové setkání Adaptační den, dne 5. září 2023 s ohledem na problémy v této třídě v minulém školním roce, nástup nového žáka a tvorbu nového kolektivu spojeného 4.-5. ročníku.

Základní škola Horní Kruty, okres Kolín

Horní Kruty 29

281 46

www.zshornikruty.cz

Při realizaci prevence se snažíme zejména:

- Vytvořit ve škole příjemnou atmosféru, aby každé dítě mohlo přiměřeným způsobem a ve vhodné oblasti uplatnit své schopnosti, cítilo se akceptováno a prožilo pocit úspěchu. Využíváme k tomu zejména širokou nabídku činností ve školní družině, kde se každé dítě může realizovat, např.: sportovní aktivity – turnaje v kopané, hokeji a pozemním hokeji, vybíjené aj., samostatná příprava soutěží a her, diskoték apod. Stejně důležitá je činnost výtvarná a pracovní, která umožňuje dítěti vytvářet vlastní rukou výrobky, které zdobí školu či slouží k prezentaci školy na veřejnosti (výstavy, prodejní vánoční výstavy, webové stránky školy, sociální sítě), jako dárky pro blízké, apod. Děti zažívají radost z obdarování druhých a pocit užitečnosti své práce.
- Vytvořit ve škole atmosféru důvěry, kdy žáci vědí, že jsme ochotni a schopni jim naslouchat a pomoci jim řešit jejich problémy. Ukázat cestu, pokud se dostanou do zdánlivě neřešitelné situace, ať už jsou obětí nebo iniciátorem (např. šikana, agresivita, vandalismus).
- Spoluprací s rodinou včas odhalit případná rizika a projevy patologických jevů a např. formou důvěrného pohovoru s oběma rodiči, hledat jejich příčiny a způsob řešení vzniklých problémů. Dát dítěti najevo, že rodina i škola má zájem o jeho osobu, aby nemělo potřebu na sebe upozorňovat nevhodným způsobem. Obě strany také lépe zvládnou, pokud už např. dítě návykovou látku užilo, zabránit včas tomu, aby se stala opravdu návykem. Rodiče žáků na třídních schůzkách pravidelně seznamujeme s možností obrátit se na specializované pracoviště, kontaktní adresy jsou také zveřejněny na vývěsce ve škole.

Důležité kontakty:

- Tísňová linka 112
  - Zdravotnická záchranná služba 155
  - Hasiči 150
  - Policie ČR 158
  - Městská policie 156
  - Linka bezpečí 800 155 555 (bezplatně)
  - Linka bezpečí 116 111 <https://www.linkabezpeci.cz/>
  - Rodičovská linka 840 111 234
  - Centrum krizové intervence 284 016 110
  - Pedagogicko-psychologická poradna Kolín 321 717 168
  - Národní linka prevence AIDS 800 144 444 (bezplatně)
  - Bílý kruh bezpečí – linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí 116 006 <https://www.bkb.cz/>
  - Občanské sdružení Povídej 327 511 111 <https://linkaduverykh.cz/povidej-z-s/>
- Spolupracovat s PPP a odborným protidrogovým pracovištěm. Dbát na další vzdělávání

Základní škola Horní Kruty, okres Kolín

Horní Kruty 29

281 46

www.zshornikruty.cz

školního metodika primární prevence a účast na seminářích, pořádaných krajským úřadem či PPP Kolín. Využívat také dalších seminářů (např. v rámci DVPP, OP JAK) s tematikou zdravého životního stylu či relaxačních technik pro vlastní duševní hygienu a prevenci stresu.

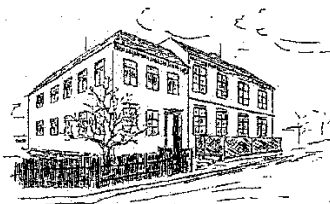
- Hovořit se žáky o zdraví, předcházení nemocem, zdravé výživě a zdravém životním stylu, o problémech etických, aj. – využívat vhodné příležitosti a naladění žáků v různých vyučovacích předmětech a při různých činnostech. Využívat během vyučování relaxačních technik a předcházet tak přetížení a následnému stresu, který by mohl vést k použití jakékoliv drogy či jinému rizikovému chování.
- Naučit děti relaxačním technikám, vytvořit potřebu a návyk řešit stres a vypětí vhodnou formou relaxace a tvořivé činnosti (nikoliv zapnutím televize či počítače). Vést děti k sebeovládání, sebeuvědomování a sebepoznávání.
- Žáky 5. ročníku připravit na situace, které mohou nastat při přechodu do školy druhého stupně – celková změna životního způsobu a režimu dne, velká pracovní zátěž, dojíždění, vstup do nového prostředí a třídního kolektivu, konfliktní situace, možnost šikany, snadná dostupnost cigaret, alkoholu i drog.
- Kromě celoročního působení k tomuto účelu využíváme (mimo jiné) i tzv. Tajný výlet na rozloučenou s naší školou. Učitelé a vychovatelé vyjedou s dětmi na třídní výlet, kde děti prožívají zajímavé i náročné situace, které upevňují vazby mezi nimi a také mají možnost pocítit důvěru k dospělým i při řešení náročných témat. Žáci si pak jistě ve svých vzpomínkách lépe vybaví zajímavý rozhovor či situaci, než kdyby k nim došlo ve školních lavicích.
- Navíc děti od nás odcházejí nejen s přáním všeho dobrého, ale i též s jasným vědomím, že mohou kdykoliv přijít a svěřit se se svými problémy. S kouřimskou základní školou, kam odchází většina našich žáků na druhý stupeň ZŠ, jsme ve stálém kontaktu, a proto můžeme i v ledasčem zasáhnout (např. šikana našich bývalých žáků, aj. problémy). Bez vzájemné spolupráce a důvěry by to ovšem nebylo možné.

8. Řešení přestupků

Dojde-li k porušení příslušného ustanovení školního řádu týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, bude toto klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce (dle školního řádu). Budou sledovány i další formy rizikového chování – agrese, vulgarismy, šikana, vandalismus, brutalita, rasismus, záškoláctví, sebevražedné sklony, gambling atd. Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření.

Postup je následující:

1. individuální pohovor se žákem (popř. s dalšími žáky a osobami)
2. podle zjištěných informací spolupráce s rodinou
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení sociálně-právní ochrany dětí

Základní škola Horní Kruty, okres Kolín

Horní Kruty 29

281 46

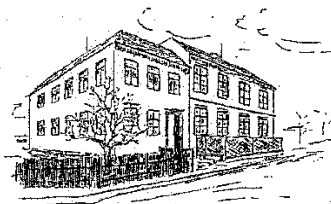
www.zshornikruty.cz

9. Harmonogram programu na školní rok 2023/2024

a) Seznámení žáků s MPP

(v průběhu září v hodinách prvouky, přírodovědy, v třídnických hodinách a komunitních kruzích) *specifická prevence*

	1. r. ZŠ	2.r. ZŠ	3.r. ZŠ	4.r. ZŠ	5.r. ZŠ
Prevence záškoláctví	1	1	1	4	2
Prevence šikany a extrémních projevů agrese, kyberšikany	1	4	4	6	6
Prevence rizikových sportů	2	2	2	2	2
Prevence rizikového chování v dopravě	4	4	4	4	4
Prevence rasismu a xenofobie	1	1	1	1	1
Prevence působení sekt	1	1	1	1	1
Prevence sexuálního rizikového chování	0	0	1	1	1
Prevence k adiktologii (užívání návyk. látek a závislost. chování)	1	1	1	3	3
Prevence poruch příjmu potravy	1	1	1	2	2
Prevence problémů spojených se syndromem CAN	2	2	2	2	2
Základní vzorce bezpečného chování napříč typy riz. chování	4	4	4	4	4
Právní vědomí napříč typy rizikového chování	1	1	1	1	1
Prevence prekriminálního a kriminálního chování	2	2	2	2	2
Celkem za třídu	21	24	25	33	31

Základní škola Horní Kruty, okres Kolín

Horní Kruty 29

281 46

www.zshornikruty.cz

Seznámení rodičů s MPP

(září v rámci třídních schůzek)

b) Volnočasové aktivity žáků

Zapojení do volnočasových aktivit, nejčastěji v rámci školní družiny – kroužek počítačové kreativity, kroužek papírových modelů, jóga pro děti, kroužek hry na kytaru, keramika, sportovní kroužek, kroužek angličtiny.

c) Schránka důvěry

Žákům by měla sloužit hlavně tehdy, kdy se dostanou do problémů v souvislosti se šikanou, návykovými látkami nebo ostatními sociálně patologickými jevy (celoročně). Umístěna je na chodbě před školní družinou.

d) Besedy a další aktivity nespecifické prevence

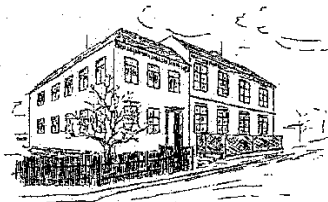
Tento bod bude plněn celoročně, podle aktuálních nabídek a možností školy např.: beseda s SDH Horní Kruty – požární prevence a evakuace, Podzimní slavnost, Rozsvěcení vánočního stromu v Horních Krutech, Mikulášská nadílka ve škole, Divadelní hra a zpívání v kostele, třídní výlet do Prahy (4., 5.r.), Drátování (Den pro školu), exkurze do hvězdárny Ondřejov, Maškarní bál v rámci obecního Masopustu, školní ples, Sportovní den v areálu koupaliště Bohouňovice II, Dětský den, Tajný výlet žáků 4. a 5. ročníku, Škola v přírodě v Ekocentru Vlašim, školní výlety aj.

10. Metodická doporučení a metodické pokyny

[Metodická doporučení a metodické pokyny MŠMT v oblasti primární prevence rizikového chování](#) obsahují:

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (dokument MŠMT č.j. 21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS
- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (dokument MŠMT č. j. MSMT-780/2024-1)

Školní metodické pokyny k řešení situací (Co dělat když...) jsou zpracovány pro následující typy modelových problémů: hazardní hraní, kyberšikana, poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, šikana, týrané dítě, záškoláctví, a uloženy v dokumentaci Školního poradenského pracoviště a na sdíleném školním disku.

Základní škola Horní Kruty, okres Kolín

Horní Kruty 29

281 46

www.zshornikruty.cz

11. Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a příslušní odborníci. V rámci minimálního preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence různých forem rizikového chování s nácvikem příslušných sociálních dovedností a současně preferovat přístupy zaměřené do oblasti zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců. Bude mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou vidět smysluplnost své práce. Toho chceme dosáhnout pravdivou přiměřenou informovaností, vstřícností a ochotou vyslechnout druhého a nalezením správné účinné cesty v případě pomoci.

V Horních Krutech, 1.9.2023

Vypracovala: Hana Kotoučová, školní metodička prevence